

CĒSU NOVADA PAŠVALDĪBA CĒSU NOVADA DOME

Reģ. Nr. 90000031048, Raunas iela 4, Cēsis, Cēsu novads, LV-4101
Tālr. 64161800; dome@cesunovads.lv
www.cesunovads.lv

PROJEKTS

LĒMUMS

Cēsis, Cēsu novadā

15.01.2026.

Nr. __

Par mantiskā un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu

Cēsu novada dome izskata A.K., p.k. "dzēsts", pilnvarotās personas zvērinātas advokātes Dr.iur. V.T. (turpmāk – iesniedzējs), 2025.gada 27.oktobra iesniegumu, reģ. Nr. 6.2-7/2025/8777 (turpmāk – iesniegums) par zaudējuma un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu.

Izvērtējot pašvaldības rīcībā esošos dokumentus, ar lietu saistītos apstākļus, dome konstatē, ka iesniedzējs lūdz :

- 1) atlīdzināt mantiski novērtējamu pametumu 19 637,74 *euro* apmērā;
- 2) atlīdzināt nemantisko (morālo) kaitējumu 10 000 *euro* apmērā.

Prasījumu iesniedzējs pamato ar iesniegumā norādīto, ka ar Vidzemes apgabaltiesas (Tiesa) 2025.gada 20.marta spriedumu civillietā Nr.C71248323 (Spriedums) M.L. prasībā pret iesniedzēju, Cēsu novada pašvaldību un Valsts zemes dienestu par īpašuma tiesību atzīšanu uz zemi un iesniedzējas pretprasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz zemi ar ieilgumu (Civillietā), kas stājas likumīgā spēkā 2025.gada 19.jūnijā, Tiesa nosprieda:

- apmierināt pilnīgi M.L. prasību pret iesniedzēju, Cēsu novada pašvaldību un Valsts zemes dienestu un attiecīgi atzīt par spēkā neesošiem šādus Administratīvos aktus:
- Vaives pagasta padomes 2006.gada 7.jūnija lēmums (protokola Nr. 6 9.7.punkts) par zemesgabala "Rauņu Kalni", Vaives pagastā, Cēsu rajonā, 6,1 ha platībā piešķiršanu lietošanā iesniedzējam;
- Vaives pagasta padomes 2007.gada 10.janvāra lēmums (protokola Nr.1 2.12.punkts) par zemesgabala "Lejas Rauņi", Vaives pagastā, Cēsu rajonā, kadastra Nr.4290 008 0061, 2,97 ha platībā piešķiršanu īpašumā iesniedzējam;
- Vaives pagasta padomes 2007.gada 7.februāra lēmums (protokola Nr.3 4.3.punkts) par zemesgabala "Mazrauņi", Vaives pagastā, Cēsu rajonā, kadastra Nr.4290 006 0095, 3,1 ha platībā piešķiršanu īpašumā iesniedzējam.
- atzīt M.L. īpašuma tiesības uz nekustamajiem īpašumiem:
- "Lejas Rauņi", Vaives pagastā, Cēsu novadā, kadastra Nr.4290 008 0061, kas sastāv no viena zemesgabala 2,66 ha platībā, kadastra apzīmējums 42900080061;
- "Mazrauņi", Vaives pagastā, Cēsu novadā, kadastra Nr.4290 006 0095, kas sastāv no viena zemesgabala 2,54 ha platībā, kadastra apzīmējums 42900060095 (turpmāk abi nekustamie īpašumi kopā saukti – Strīdus īpašums).

Iesniedzējs savā iesniegumā norāda, ka paļāvusies uz pašvaldības rīcību, ka tā ir tiesiska un konsekvanta. Ņemot vērā, ka Administratīvie akti bija spēkā, iesniedzējam nebija pamata apšaubīt to tiesiskumu, un pamatojoties uz tiem kārtoja visas nepieciešamās formalitātes, veica nodokļu un citus maksājumus, gandrīz 20 gadus valdīja un apsaimniekoja Strīdus īpašumus, veica uzmērīšanu, saņēma juridiskos pakalpojumus. Iesniedzēja ieskatā, ja netiktu pieņemti prettiesiskie un pēcāk ar Spriedumu atceltie Administratīvie akti, ar kuriem iesniedzējam īpašumā bija piešķirti Strīdus īpašumi, iesniedzējs nevaldītu tos un secīgi nerīkotos ar to kā krietnam un rūpīgam saimniekam (īpašniekam) pienākas gandrīz 20 gadu garumā, ieguldot ar Strīdus īpašumu saistītajos visos procesos savus naudas līdzekļus, kas šobrīd ir novērtējami kā mantisks pametums – zaudējumi. Iesniedzēja ieskatā zaudējumi, kas iesniedzējam radušies, tajā skaitā nekustamā īpašuma nodokļa maksājumi, ir tiešā cēloņsakarībā ar Civillietā atzītajiem

prettiesiskajiem Administratīvajiem aktiem. Saskaņā ar Spriedumu, Iesniedzējs ir zaudējis jebkādas tiesības uz Strīdus īpašumu, kas līdztekus ir radījis arī nelabvēlīgas nemantiskās sekas – morālo kaitējumu, ieskaitot dziļus pārdzīvojumus un goda aizskārumu – sabiedrisko novērtējumu.

Nemot vērā iepriekš minēto, Iesniedzējs pret **Cēsu novada pašvaldību izvirza prasījumus:**

- atlīdzināt radušos zaudējumus **EUR 19 637,74 (*Devinpadsmīt tūkstoši seši simti trīsdesmit septiņi eiro un septiņdesmit četri centi*)** apmērā, ko veido:
- samaksātais nekustamā īpašuma nodoklis par Lejas Rauņi", Vaives pag., Cēsu nov., kadastra Nr. 4290 008 0061, laika periodā no 2012. gada līdz 2023.gada 25.septembrim – EUR 90,93 apmērā; "Rauņu Kalni", , Vaives pag., Cēsu nov., kadastra Nr.4290 008 0023, laika periodā no 2005.gada līdz 2023.gada 25.septembrim - EUR 4607,65 apmērā; un "Mazrauņi ", Vaives pag., Cēsu nov., kadastra Nr. 4290 006 0095, laika periodā no 2009.gada līdz 2023.gada 25.septembrim EUR 171,83 apmērā, **kopumā veidojot zaudējumus EUR 4870,42 apmērā;**
- nodokļu parāds no D.Z., ko apmaksāja A.K. LS 565.81 apmērā, pēc Latvijas Bankas kalkulatora – **EUR 805,70 apmērā;**
- izdevumi par Valsts zemes dienesta sniegtajiem pakalpojumi saistībā ar Nekustamo īpašumu, kopumā veidojot zaudējumus **EUR 61,88 apmērā;**
- izdevumi par Latvijas Nacionālā arhīva sagatavotajiem dokumentiem saistībā ar radniecības pierādīšanu Civillietā, kopumā veidojot zaudējumus **EUR 139,06 apmērā;**
- izdevumi par notāra pakalpojumiem saistībā ar Nekustamo īpašumu **EUR 133,44 apmērā;**
- izdevumi par kadastra uzmērīšanu, robežu noteikšanu un reģistrāciju saistībā ar Nekustamo īpašumu – **EUR 842,61 apmērā;**
- tiesu nodevas saistībā ar Civillietu – **EUR 405,00 apmērā;**
- M.L. samaksātais – **EUR 577,50 apmērā;**
- izdevumi par zvērināta advokāta juridiskajiem pakalpojumiem **EUR 11 802.13 apmērā;**
- **nemantisko (morālo) kaitējumu EUR 10 000,00 apmērā.**

Saskaņā ar Cēsu novada domes (turpmāk – dome) 2021.gada 1.jūlija saistošo noteikumu Nr.1 „Cēsu novada pašvaldības nolikums” 188.punktu, jautājumu (tai skaitā lēmuma projektu) par apstrīdēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību izskatīšanai nolikuma pielikumā minētajai institūcijai vai amatpersonai sagatavo domes priekšsēdētāja rezolūcijā norādītā iestāde, darbinieks vai ar rīkojumu izveidota komisija. Ņemot vērā minētos tiesiskos apsvērumus Iesniedzēja iesniegums tiks izskatīts un lēmumu par to pieņems dome.

Faktisko apstākļu izklāsts:

Ar Cēsu rajona Vaives pagasta zemes komisijas 1996.gada 19.septembra lēmumu Dzidrai Zaļaiskalns tika atjaunotas īpašuma tiesības uz "Rauņu" un "Kalnu" māju zemi 54,1 ha kopplatībā ar nosaukumu "Rauņi-Kalni", Vaives pagastā. Ar Vidzemes rajona tiesas tiesneša 1996.gada 17.oktobra lēmumu Dzidrai Zaļaiskalns tika nostiprinātas īpašuma tiesības Vaives pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr.202 uz minēto zemes īpašumu "Rauņu-Kalni", Vaives pagastā.

Uz minētajiem 6,1 ha zemes (Strīdus īpašums), uz ko ar Cēsu rajona Vaives pagasta zemes komisijas 1996.gada 15.oktobra lēmumu (protokols Nr.14) Dzidrai Zaļaiskalns tika atjaunotas īpašuma tiesības. Dz. Zaļaiskalns nomira 2003.gada 18.novembrī. Uz Dz. Zaļaiskalns mantojumu pieteicās Jānis Zaļaiskalns kā likumiskais mantinieks un Iesniedzēja kā testamentārā mantiniece. J.Zaļaiskalns mantojuma apliecībā tika iekļauti 6,1 ha zemes saimniecības "Rauņi-Kalni" veidošanai (Strīdus īpašums). Iesniedzējam Dz.Zaļaiskalns novēlēja nekustamo īpašumu "Rauņu Kalni", Vaives pagastā 54,1 ha platībā.

J.Zaļaiskalns nomira 2008.gada 13.novembrī, uz viņa atstāto mantojumu pieteicās viņa dēls Juris Zaļaiskalns, kurš savukārt mira 2021.gada 7.maijā un uz mantojumu pieteicās viņa mantiniece, kas arī bija prasītāja tiesā.

Vaives pagasta padome, balstoties uz Iesniedzēja iesniegumiem, pieņēma strīdus lēmumus un piešķīra viņai lietošanā Strīdus īpašumu.

Prasītāja, kā Jura Zaļaiskalna mantiniece 2023.gada 14.jūnijā, vēršās tiesā pret Iesniedzēju, Cēsu novada pašvaldību un Valsts zemes dienestu par īpašuma tiesību atzīšanu uz zemi (strīdus īpašumiem). Tiesvedības process ilga līdz 2025.gada 19.jūnijam, kā rezultātā Vaives pagasta padomes lēmumi tika atzīti par spēkā neesošiem.

Pašvaldība ir izvērtējusi Iesniedzēja prasījumu un neatzīst to sekojošu iemeslu dēļ:

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk-Zaudējumu likums) 6.panta pirmā daļa noteic, ka tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība — objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas.

Zaudējumu likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamu, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu. Tā paša panta otrā daļa nosaka, ka cietušais nav tiesīgs saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja ar apzinātu rīcību ir veicinājis viņam nodarītā zaudējuma rašanos vai tā apmēra palielināšanos.

Ar Vidzemes apgabaltiesas spriedumu lietā Nr. CA-0027-25/9 (13.lapā) ir konstatēts, ka Iesniedzējs 2006.gada 22.maija iesniegums pašvaldībai saturēja nepatiesu informāciju daļā, kurā Iesniedzējs norādījis, ka pēc Dzidras Zaļaiskalns nāves ir iecelts par mantinieku uz lietošanā piešķirto Strīdus zemi, tādējādi maldinot pašvaldību un konkrētajā gadījumā jāvadās pēc judikatūrā pastāvošas atziņas, ka ļaunticīgu ieguvēju likums neaizsargā (sk. Senāta 2012.gada 28.jūnija spriedumu lietā nr. PAC-0342), no kā izriet, ka pašvaldībai nav pamata atlīdzināt zaudējumus.

Civillikuma 1635.panta pirmā daļa nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārums. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Tātad atbilstoši šai normai morālais kaitējums ir fiziskas, garīgas ciešanas, ko izraisījis prettiesisks (ar neatļautu darbību) cietušā nemantiski tiesību vai labumu aizskārums. No minētā secināms, ka, lai vispār varētu runāt par morālo kaitējumu šīs normas izpratnē ir nepieciešams konstatēt, pirmkārt, neatļautu darbību, otrkārt, ar šo neatļauto darbību aizskartu cietušās personas nemantisko tiesību (piemēram, kādu no cilvēka pamattiesībām) vai nemantisko labumu (piemēram, veselību, reputāciju).¹

Līdzīgi arī zaudējumu atlīdzības regulējums (Civillikuma 1776.pants) pieļauj atbildētāja un prasītāja vainas dalījumu, nosakot, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi, un aizskārējs var prasīt atlīdzināmo zaudējumu apmēra samazinājumu tādā apmērā, kādā cietušais, ievērojot pienācīgo rūpību, to varēja novērst.²

Iesniedzējam bija zināms, ka viņš nav vienīgais mantinieks un Jānis Zaļaiskalns tika apstiprināts uz visu Dzidras Zaļaiskalns atstāto mantojumu. Spriedumā norādīts, ka nevar atzīt, ka Iesniedzējs valdījis Strīdus zemi labā ticībā (Sprieduma 17.lapā). Labvēlīga administratīvā akta prettiesiskums pats par sevi nerada pamatu atlīdzināt morālo kaitējumu, to rada personas tiesiskās paļāvības aizskārums. Taču šajā gadījumā par Iesniedzēja tiesisko paļāvību nevar spriest, jo jau ar Tiesas Spriedumu ir atzīts, ka Iesniedzējs pats ir sniedzis maldinošu informāciju.

Pašvaldība, paļaujoties un pamatojoties uz Iesniedzēja sniegto informāciju, bija pieņēmusi Iesniedzējam labvēlīgus Administratīvos aktus, kuri vēlāk tika atzīti par spēkā neesošiem. Pašvaldība, izdodot administratīvos aktus pamatojās uz Iesniedzēja nepatiesi sniegto informāciju, ka Iesniedzēja sevi attiecināja kā Dz. Zaļaiskalns mantinieci.

Pašvaldības ieskatā šajā lietā ir būtiski izvērtēt gan morālā kaitējuma rašanos, gan kompensācijas apmēru, ņemot vērā abpusējo rīcību un konkrētās apstākļus. Tā kā Iesniedzēja jau sākotnēji ir sniegusi

¹ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012.gada 27.septembra spriedums lietā Nr.SK-309/2012;

² Latvijas Republikas Senāta 2022.gada [...] spriedums, SKC-[J]/2022, Ceļu satiksmes regulējuma piemērojamība no publiskās satiksmes norobežotiem ceļiem;

maldinošas ziņas, kas ir ietekmējušas lietas iznākumu, nav pamata morālā kaitējuma konstatēšanai un atlīdzināšanai.

Tā kā pašvaldība nav izplatījusi ziņas par tiesas procesu, kurā iesaistīta Iesniedzējs, pašvaldība nav atbildīga par to, ka par tiesas procesu uzzināja vietējā kopienā. Pieteicējam, zinot lietas patieso apstākļus, pašam vajadzēja izvērtēt vai ir lietderīgi un emocionāli nepieciešams turpināt tiesas procesu. Pašvaldības ieskatā, Iesniedzējs pats ir atbildīgs par savu emocionālo stāvokli un sagādātajām ciešanām.

Attiecībā uz Iesniedzēja pieprasītajiem zaudējumiem, prasījums noraidāms, jo Iesniedzējs Strīdus zemes gabalus ir ilgstoši lietojusi, viņam bija iespēja no tiem gan gūt labumus, gan bija pienākums maksāt nodokļus un citus ar zemes gabalu lietošanu saistītos izdevumus. Likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 2.panta pirmo daļu - nekustamā īpašuma nodokli maksā Latvijas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai citādas vienošanās pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kuru īpašumā, tiesiskajā valdījumā vai — šajā likumā noteiktajos gadījumos — **lietošanā ir nekustamais īpašums**. Kā redzams no tiesas lietas dokumentiem, Iesniedzējs pati vairākkārt ir norādījusi, ka Strīdus īpašumi atradās viņas nepārtrauktā valdījumā un viņa tos ir lietojusi vairāk kā 10 gadus, tātad viņai arī bija pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli. Ilgus gadus rīkojoties ar Strīdus īpašumu kā tiesiskam valdītājam, Iesniedzēja rīcība ar Strīdus īpašumiem no pašvaldības puses nekādā veidā nebija ierobežota un Iesniedzējam jāsedz visi izdevumi, kas saistīti ar īpašumu.

Attiecībā par samaksāto Dzidras Zaļaiskalns nodokļu parādu — Iesniedzējs bija pieteicies Vaives pagasta padomē kā Dz.Zaļaiskalns mantinieks un kā mantinieks arī sedza šo parādu.

Attiecībā par izdevumiem tiesas procesā — Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu - Puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā. Sacīkste notiek, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus, piedaloties liecinieku un ekspertu nopratināšanā, citu pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā, piedaloties tiesu debatēs un veicot citas procesuālās darbības šajā likumā noteiktajā kārtībā. Attiecīgi arī pusēm ir jānes izdevumi, kuri ir radušies procesa gaitā.

Izvērtējot Iesniedzēja norādītos faktiskos apstākļus, domes rīcībā esošo informāciju, faktus un dokumentus, ņemot vērā tiesiskos apsvērumus, dome izsaka nožēlu par notikušo, bet vienlaikus konstatē, ka nav tiesiska pamata apmierināt Iesniedzējas prasījumus, jo to rašanās pamats ir sākotnēja Iesniedzējas maldinošas informācijas sniegšana.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10.panta pirmās daļas 21.punktu, Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 10.pantu, 19.panta piekto daļu, Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmo daļu, Cēsu novada domes Finanšu komitejas 08.01.2026. atzinumu (protokols Nr.1), Cēsu novada dome nolēm:

1. Pilnībā noraidīt A.K., personas kods "dzēsts", pilnvarotās pārstāves zvērinātas advokātes Dr.iur. V.T. 2025.gada 28.oktobra iesniegumā norādītos prasījumus par mantiskā zaudējuma un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu.
2. Kontroli par lēmuma izpildi veic Cēsu novada pašvaldības izpilddirektors.

Domes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Valmieras tiesu namā Voldemāra Baloža iela 13a, Valmiera, LV-4201, viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

Sagatavoja J.Paula